سيد الريسراء الجا لامنواه والاغوه الاعزاء - الندخان الذي مُعن يَنْجِيبُ م كُعسَام كر رهوبي المرابعة متواجعة من هذه المناهرة هوفي ديم اللحنة الأمارية المؤسسا ثبة فض أبريما للوسي تشارك وي المال الله المنظم المعتبري سنة الماطهة من اعمال اللجان المعارسة المؤسان العظم المنة ع المعامة على العامة على المعتبر المعتبر المعتبر الجال الغيرًا مِي اللَّهِ الْحَالِمُ الْحَالِمُ الدّامَ المعرب العرب العر الحريم ساركي المغارب كان ومكت و تسعك من طبي احتماما سي الاسلامية العارجة والنعاول ساعدب الحسور لي عن النعاول ويزارة الحذارجة والنعاول ساعدب الحد بالمساركة وي وي دول الإجبارات العدد المسورية الحدارة العارجة والنعاول ساعدت المعدد والمعدد والمعدد والنعاول المعدد والمعدد المعدد والمعدد و مع الملاحثمام الثارسي للفعة الثاريخية بمرافس الت ا جلام وافتراها عند و تطلعات مستعبلية ترى مي بعد د من الخواظم معامصرها في تشكل شدا كاش أومكم عمارت عامم المنه والنسافاة ساما ول حصرما نظر النعام النسط النعام النافط النعام النافط النعام النع را دور اروب المنافير الرالعاصم بعد تراخب الاهدادا المريسير والمؤسلة المرتفبة للتنظم المغارب المنوع انشاف كالم منافي في ألي الساسي لفيام اتحاد المغرب العربي، وطاء ثم حاج اساسى لعدام الحاد المعربين هذا اللحوال اللحوال الله والمعلى الله المعربية تنعل الله شخاص والبغائع ورؤوس اللحوال المعنات الله المحاربين الله المنتسات المحاربين المحارب وللنوائي المعمول بها حاجل كل والتضيعات العامة للدول الاعضاء وهذا طرحك التيا ولي الاول عادة -اي انكاء بصاءموجد, - هل بإمدان الدفراب من هذا الهدب وي مرب رفيبي معفول، مخطاع المال العلمة التي الخراف المحدد البد اوج اك من اختارات اساسية ومن انضن اجتماعية وافتصالان - هَلَ مَن هِ فَي كَيْهِ أَلْمِ سِبِي أَنْ اجْمِرْ الْفُولِ أَنْ ادْخُلْلَ الْحَدْ شِكَانَ عُوْضِرَةً عَلَى هَذَا ٱلنَّهَا وَ الْحِلَاكُ لَامِنَاهِ مِنْهُ لِحُدْ شِكَانَ عُوضِرَةً عَلَى هِذَا ٱلنَّهَا وَ الْحِلَامِنَا الْمُعَدِّمِ الْمُنْ الْلاَعْدُمِ الرّبِي

والاحتماعة سبك عفاسل للنظيين المدى الميوسط الموسط الميوسط والاحتماعة سبك عفاريك الميوسط من المدى الميوسط من المواقع والمواقع المواقع عضو من المحوعة المغاربين يفوع مسؤولا اومقارات بلد احر عضو من المحوعة المغاربين الله وفاع ع احل بلدى محت مذا الاطلوب عنا وان المعتبر ملك بمراك مي المورل على المورل على المورل اللي الداعالة ؟ - هل المحلل كمعاربيت الداول ونبحث بحد وموضود عيم عى الجع السل لتحفين هذبنا المستوح في الوهدة والاندماج وفي ليس نتباءى وضع هد نوع مى هذه الاستكة ع ا عدَّف سَخْصِه ، ولست المبرهذ عن را ي إلوزارة المحيِّ اوالمعيد التي انعى البحا اواكمل د اخلها، انني كمعار سي . كما لعذا اللِعَمَ مَى مَعْنَهُ واسع آحبه مَن واجبي آل إبكر مَعْار بِي حتى وانا انراول عمل الليومي على المستوى الوطنى ، وار كوكيرى على مستوى الجحة لا الافليم ليعلني مسؤوليات جديدة مى الوفت الذي يمناي في عنوفا عبديدة اعلى ان يكون من بينها عن ابداء الراى وعن النه البناء حث بي المعتمارات وهن تفع بر النف البناء الا فتراه من اوهملي الافلولية istable thinking with asked of its the sale of ع كل جهوياً أو العليمية -ولما الجح السؤال بالمسي الله الما الموضوع ليس المه المهم المهم المهم المهم المهم الما المعام الما المعام الما المعام الما المعام المناسكل بدائمة على للتحكيم واندا الشع المنظر المناسكي بعاد افترت الختار المجارك الطريف العلى وفي منها جبر الدوكد الجماعي المغارب ، لكن لعالاً اذا كار طبخ هذا المؤر في سَأنها سا هم عملياً في النفدم الى الامام .

كان هذه حفرال الدخرة كواللخرال اجدي الخواهم السي راجب و بروه حاليا بعادي احالي شيار شيار و المحالية الماري الشاعل الناسي ونحف نثارس الملائب أوا ف الفتحا و الحفا النقا و الحف المناس على الصعيد المفاري بي بي بي بي بيالاساس الاهمية النبي خصلي المعلى الاقتصادي كمنطلف اوهمور رئيسي بي تخفيف الاندماج المفاريي (لمنشود ملى النبركيز على هذا المجال الاقتصادي بالداة بمكن الرفي مدان العل الاقتصادي بيفي اهم منطلف للا عمال المفاريي رنبواجها على المدى الفرية والمؤسط المحال المفاريي النبواجها على المدى الفرية والمؤسط المحالية المناسقية الذي ورح بي المادة المناسقة المناسقة الذي ورح بي المادة المناسقة المناسقة المناسقة الذي ورح بي المادة المناسقة المناسقة الذي ورح بي المادة النبية المناسقة المنا التائير من المعاهدة الا تحاد والمثمثل من تخطيف تدريج في التائير من الا تنفاع والمتعال الخرمات والسلع ورؤوس الحدورات والسلع ورؤوس الاموال بنياس وتسعيل كل ما من اللاموال بنياس وتسعيل كل ما من اللافوال بها النفل الحرالمواطنين في اوزب اللجال المهكنة الما أنه الأجال المهكنة والمناهمات المحال المهكنة والتعليمية والتعليمية والتعليمية والعلى على ثباء آل اكتبر عدد مدى من الهاب والمحاضري والمعالمين بين بلد انهاء في عمل كهذا وهو اعتفد في مثناً ولياها للأ، تحقيد للعمل الافتهادي وتذكيم لتحلم وتنسهال وللعام الذي سنتعترض لمحالة قبي جل الاعبان اعتفدان المالية اليهارة الي هذه المعام المرتفينة وي على المستصل العتفدان المحالة للعارة الي هذه الوق لها على المالية في المستصل الفريب بالنسة لبعض المسؤولين عن الفظائل ث الافتهادية هنهوها الفريب بالسبرلبوب مسوري عنى العجادات المحدوم، به هيهوب معنى رجال العندال حتى لا يتسرعوب البحث عن ندائج فريبة المري وتحيين خند بعد الاحداج المري وتحيين خند المحدوم الإحداج المري والنباء ل التجاري المحاكة المولي المري المري المحاكة المري المول عدد كبير من الصعوبا شاالنا مجد عني الانطعة المعمول معا عاجل عول الانحاد والمتبا بنة احبا اعدى بي المسعا ومباد عما الرئيسة السعا ومباد عما الرئيسة وفاذ التنا بسعاه و لاسواق فد تستوجب عراسدا عدمه معمقة المنية للفطاعات المعنية وفدلات الابعداء خال تغييرا معمقة على بعض الاغتبارات المعمل المناسة هذا وهناف حدال معمل المعتبارات المعتبات المعتبارات المع مريكون السان كدلك سالنبة لخالف عمائت موهدة اوعثى وضع اطار قانونسي ليسمل عملية الدبع النفذي بني دول

و هذا ملك المعضر حالها من مساكل مي هذا المجال حتى على صعيد المبادلات التنا نشير بين افطار الله تحاد -افاهذاک العدید من الصعوبات والعرافیل النک مذ پشوجب النخلب عملیم جنت مدة نرمس معین سامل ای لاً تَضُول أكترمَى الازمَّ لكن هناك مجالا أث افتهم ريمَ الحرى اعتَعدا ٥ الوصول الى نتا عب عمليه بصفحها فد بحدث على المدى المدى المدى المدى المدى ولناجند المبادلات البكارية بالراعى، هناك طبعا من المواد التي تستورج ها اساساً التركات اوالتوالخ ولا عما وقي ها متم من حيث فوالك ولا ابرى تسخطها اي عما وقي الساس يمكى الح على الدفول المهاسر مي تراد لمها - اذاما تعمل كل الماطراف بنظمه في مبدأ التوضلات التي نعل به حاليا على الصعد النبا عنى حمتى معظم الاسفية كلي للمورج المغاربية بالنبح للمورج المعاربية بالمتابع في المتعاربية بالنبح للمورج المعاربية بالنبح للمورج المعاربية بالمتابع في المتعاربية بالمتعاربية بالمتعاربية بالمتعاربية بالمتعاربية بالمتعاربية بالمتعاربية المتعاربية بالمتعاربية بالمتع المغارب بالنب للورد الاجنب صب الفرق المنعف على تنائيا المغارب بالسبة للورج الاهبيم حسب العروب المنعف عليها مارد الوالمين الد نفاق عليها جماعيا مي آفر ب الاجال (الغاز - البطرول، وهذا من الاخال وهو فطاع الساسي جي تسمعيل التكامل الملغن والاندماع المذفيه ادي عي طريف قد الربط بي الشكاء الطرفية والحديد من المختلف منها المربط النبا تها جي الحار موجد للمقايس المستعملة ، و تنسبق مكنه بين مؤسسا شحاله موجد للمقايس المستعملة ، و تنسبق مكنه هنای دراک الفطاع الطافی والمحلی و ما بنتم لا ص ويد على الصعيم المتوالمنوسف من المكان المتر ها عبد النعاول الماما الخند الخطواة اللزمة لم على الصعف المفارب مج وي افرب الاجال وهناك طبعا فطاعات المرى صناعية وجاهية ونفذيه اعدُفدان بالمكان الوجول الى نشائع مرضة بشاتها مي طروب مرضة عنى على المدى الفصير اخ النكى على بسنة ما ينتظر نا ولننظلف بمع مة عفية المخلف العواعق الزالة المحلفل العواعق الفرائد المحلفل العواعق الفرائد منها والنعسية ، ولانترى مع ادها ننا الرائد المحلفل الرائد للسك مي مجاح هذا العلل المفارجي ولنلتزم جمثا بعث

السير سعن ل كلول عن ابي هزاف او فكافا أب قد لحديد أفك الخاد نامئ هيئ لاخر ولنسلو بالعبر At wime giere dies por l'elle العطاعات والاحتمارات العارجة . كما في ذك نشائع الله الاستخدم النفر السفاء في هيث الثي والحاف النفر السفاء في هيث الثي والحاف G261 W1, 1-> [31

الدَّرُ اللاع المحامر على ماجا رسر من افراجات وارسد آن اركز هناعلى فكرة المسارة برمسة المراجدة المارة برمسة اللانداج المعاهدي المرجد نحو

- بناء سے اکشفی شعارین) موافع موجدہ

ARTICULATIONS DES THEMES

I - L'Axe économique

Al Les potentiels et complements thes

- humain (démographie) : A. CHERKAOUI / M. BENYAKHLEF

- agricole. Reches HLIMI/ A. BEKKALI/ O. LAHLOU

- minier et énergétique : T. SQUALLI/ M. DOUIEB

- industriel : M. BELKHAYAT/M. MOUSSADEK

- communications : M. MOUFID
- touristique : Zahia SQUALLI

B/ Les politiques économiques

- l'action de l'Etat : My Zine ZAHIDI / M. BELKHAYAT

- le rôle du secteur privé : A. BENNANI SMIRES/A. BELKEZIZ

le commerce extérieur : H. ABOUYOUB / M. GUEDIRA
 la politique financière : M. BERRADA / M. DAIRI /

M.BELMANSOUR / A. AMOR / A. BENAMOUR/A. OUDGHIRI

C/ La coopération inter-maghrébine

- Bilan: My Driss KETTANI

- Coopération bilatérale

(joint venture, accords ...) : SEDDIQI/BEKKALI

- Perspectives : M. GERMOUNI / AOUAD

- La libre circulation des

marchandises: B. ALLALI

- Le Maghreb et le reste du monde : la CEE, l'Afrique, le

Monde Arabe, notamment: M. SEKKAT / A. GUESSOUS /

A. LAHLOU

II / L'AXE INSTITUTIONNEL

my nichese

Al Les systèmes institutionnels des pays du Maghreb

- Fondements et caractéristiques :

Med Najib BA

B/ Les institutions du Maghreb

- Regards sur les expériences autres (Conseil de Coopéra-

tior du Golfe, CEE ...): Représentants d'Organisations

- Regards sur les tentatives

antérieures : M. FILALI / M. BENNOUNA

- Regards sur les projets en cours :

M. BENNOUNA

GRAND MAGHREB

VITESSE DE...

« CROISIÈRE »

ous ceux qui y ont participé ont trouvé « géniale » cette croisière-colloque Maghreb 2000, organisée du 22 mars au 1" avril par l'Association marocaine Fès-Saïs (voir l'encadré)...

De quoi s'agit-il? Le 1" Sommet maghrébin de l'Histoire, tenu le 10 juin 1988 à Zeralda, près d'Alger, avait mis sur pied une Haute commission ou Commission unitaire et cinq commissions officielles: finances et douanes; économie; questions organiques et structurelles; culture, éducation et information; affaires sociales, humaines et de sécurité. Tous ces organismes étaient chargés de préparer l'édification du Grand Maghreb.

Peu après, l'idée avait surgi au Maroc d'organiser, parallèlement, une rencontre informelle entre intellectuels et décideurs venant de Mauritanie, du Maroc, d'Algérie, de Tunisie et de Libye : ministres, hauts fonctionnaires, écrivains, universitaires, chercheurs, économistes, industriels, syndicalistes...

Approuvée par le roi Hassan II, l'idée avait pris forme à l'approche du 2º Sommet, à Marrakech, qui a donné naissance à l'Union du Maghreb arabe, le 17 février 1989 : le colloque, ouvert à Fès, se déroulera ensuite à bord du Marrakech lequel, partant de Tanger, fera escale à Oran, Alger, Tunis, Tripoli et reviendra à son port d'attache ; au retour, une importante délégation se rendra à Nouakchott. Détail qui a son importance : chacun des participants devait payer (ou faire payer par l'organisme auquel il appartient) une contribution de 5 000 dirhams (environ 4 000 FF). Cette rencontre était une première. En effet, hormis une poignée d'universitaires qui se rencontraient lors de colloques organisés en Europe, et quelques ministres et hauts fonctionnaires réunis dans les conférences internationales ou régionales, les intellectuels et décideurs

maghrébins n'ont guère eu

Le périple de l'unité nord-africaine auquel ont participé de nombreux responsables des cinqs pays, et notre collaborateur Paul Balta : bouffée d'air sans lendemain, ou jalon prometteur ?

l'occasion de discuter librement ensemble. Le conflit du Sahara occidental – qui a éclaté à l'automne 1975 – et les querelles intermaghrébines avaient encore réduit ces possibilités. Chacun affiche la couleur dès l'ouverture du colloque, en

Chacun affiche la couleur dès l'ouverture du colloque, en fonction de l'environnement culturel qui domine dans son pays : les problématiques sont posées par les orateurs selon leurs sensibilités personnelles ou leurs fonctions. Idéologues et romantiques s'opposent aux réalistes. Les premiers rappellent les atouts du Maghreb : unité de langue, de religion, de culture. Mais les seconds font observer que, pour autant, l'unité n'a pu être réalisée depuis la dynastie almohade, au XII siècle, faute de volonté politique.

Deux grandes tendances s'affirment : l'une favorable à un Maghreb ouvert sur le monde, en particulier sur l'Europe, l'autre à un Magreb fermé sur lui-même ou centré sur l'Orient arabe. Moulay Driss Alaoui Mdeghri, secrétaire d'Etat marocain aux affaires maghrébines, évoque la nécessaire « maîtrise de la technologie » et rappelle que « les Etats-Unis consacrent à la recherche 90 milliards de dollars. l'équivalent des budgets des cinq pays maghrébins ». Quand Mohamed Larabi

al-Atrous, membre du comité central du FLN algérien, proclame : « Ma langue est ma nationalité. Notre libération politique, économique, culturelle

et militaire est dans la langue arabe... » Moulay Ahmed

Alaoui, ministre d'Etat marocain et président d'honneur de l'Association Fès-Saïs, retorque : « l'ignorant est celui qui ne parle qu'une langue. Les langues étrangères sont ouverture. » Puis brandissant un passeport sur lequel est inscrit « Communauté européenne », il s'écrie : « A quand le passeport de l'Union du Maghreb arabe ? » Ahmed Chérif, de la Jamahiriya libyenne, parle avec conviction de l'indispensable unité maghrébine pour répondre au défi de l'Europe de 1993, mais aussi de l'unité arabe et même de l'unité

MAROC : PAS DE PÉTROLE MAIS DES IDÉES

armi les pays arabes, le Maroc n'est certes pas celui qui a le plus d'argent. Mais il est riche d'une vieille culture, profondément enracinée et toujours vivante. Aussi a-t-il suppléé aux capacités limitées des finances de l'Etat par l'imagination et l'attachement des citoyens (dont certains sont très fortunés) à leur patrimoine. C'est ainsi que se sont constituées depuis 1986, à l'initiative de Hassan II, une série d'associations à l'échelle des régions et dans les grandes villes. C'est le cas, entre autres, de l'Association du Grand Ismailia (région de Meknès), de celle d'Illigh (région d'Agadir), de celle de Marrakech, sans oublier celle du Grand Atlas, animée par Mustapha Tougui.

L'Association Fès-Saïs (du nom de la plaine entourant la ville) que préside Mohamed Kabbaj, ministre des Travaux publics, de la Formation professionnelle et de la Formation des cadres, regroupe, comme les autres, aussi bien des intellectuels que des hommes d'affaires, des fonctionnaires que des membres des professions libérales et des artisans. Elle s'est fixé nombre de tâches dans les domaines urbain, culturel, économique et social. Ainsi a-t-elle déjà restauré les fontaines de Fès et s'emploie-t-elle, grâce au mécénat privé, à réhabiliter de vieux palais. Elle entend contribuer à doter la ville d'une foire commerciale, à l'instar d'autres grandes cités comme Casablanca, en sensibilisant les industriels locaux. La croisière « Maghreb 2000 », à laquelle elle a associé des représentants de toutes les autres associations, demeurera un de ses fleurons.

P.B.

réservé par les Européens à l'immigration maghrébine... Mais nombre de participants font observer qu'avant d'ouvrir, récemment, sa frontière avec la Tunisie, la Libye n'a pas hésité à expulser des dizaines de milliers de frères égyptiens et tunisiens! Enfin, un universitaire mauritanien, Jamal Ould Hassan.

évoque avec sérénité la civilisation du Maghreb arabe.

• Industrie et démocratie

Les premiers jours, les retrouvailles sont hésitantes : les Maghrébins découvrent qu'ils ne se connaissent guère entre eux et qu'ils ne connaissent pas, pour la plupart, les capitales de leurs voisins. Ils découvrent que s'ils partagent la même langue, tous ne parlent pas le même langage alors que l'Europe des Douze, qui comprend huit ou neuf langues, s'est forgée en trente ans un langage commun. Mais, très vite, les groupes se mêlent les uns aux autres tandis qu'affleure la culture profonde et que s'impose une même sensibilité. La croisière devient une fête permanente de

l'esprit. Elle sera marquée aussi par une série de symboles : les participants descendent dans tous les ports, sans passeports ni visas. A Alger, le Marrakech accoste près du Zeralda, deux noms qui évoquent les deux premiers sommets maghrébins ; Tanger rappelle qu'elle a accueilli, en avril 1958, la conférence des partis de l'Istiglal (Maroc), du Néo-Destour (Tunisie) et du FLN (Algérie) qui, les premiers, ont réclamé la mise en place d'institutions maghrébines communes pour répondre à la naissance de la CEE. Dix jours durant, les débats organisés autour de trois thèmes la culture, les institutions, l'économie - donnent lieu à un intense remue-méninges (brain storming) et débouchent sur de nombreuses propositions. Beaucoup d'entre elles recoupent celles qui ont été déjà formulées par les commissions chargées de préparer la naissance de l'UMA. Les discussions permettent de mieux toucher du doigt à la fois les obstacles sur la voie de la coopération et les complémentarités forgées depuis les indépendances... sans parler des promesses que représentent la mise en commun des expériences et des compétences. Complémentarités ? Le gaz algérien peut être facteur d'industrialisation et de bien-être

pour les voisins, comme le prouve

déjà le gazoduc Algérie-Italie via

Arabies, nº 28 p. 39). Mauritanie

la Tunisie (voir également

et Libye peuvent bénéficier pour la pêche du savoir-faire du Maroc et de la Tunisie. Et pourquoi ne pas constituer des entreprises communes dans les domaines des transports, surtout aériens, de la sidérurgie, du froid, du matériel agricole, de l'électronique... en commençant par la standardisation des normes? Des thèmes reviennent avec insistance : la démocratie, la libre circulation des journaux, des livres, des films, la nécessité d'unifier la langue dans les domaines de l'information, du sport ; celle de créer des unions maghrébines d'écrivains, d'artistes, d'économistes, de chercheurs ; celle de renforcer la recherche sur le développement... Tout reste à faire mais cette croisière aura été une illustration de l'histoire, qui reste à écrire, du Grand Maghreb en marche.

Paul BALTA Fès, Alger, Tunis, Tripoli

Avec les Compliments

du Président de l'Association

Fès - Saïss pour le Développement

Culturel, Social et Economique

COLLOQUE SUR LE MAGHREB

™ NOUS SOMMES TOUS SUR UN MEME BATEAU ™

TOILE DE FOND

Le Maghreb est à l'ordre du jour. les Réunions se succèdent aux réunions pour en définir les conditions, en analyser les perspectives et en hâter la construction.

Sur un plan bilatéral, chacun des cinq Etats de la région n'a cessé depuis bien des années d'oeuvrer avec plus ou moins de constance à développer ses relations avec l'un ou l'autre de ses voisins.

Sur le plan collectif, force est d'admettre que le Maghreb est demeuré présent dans les esprits autant que dans les discours, faute de l'être toujours dans les faits, depuis la période de la lutte pour l'indépendance. Il a perduré ainsi en dépit des hauts et des bas et surtout de la longue parenthèse de l'affaire du Sahara, aujourd'hui en voie de réglement.

Depuis le Sommet d'Alger en Juin 1988 et le Sommet historique de Marrakech en Février 1989, le Maghreb connaît un nouveau printemps et se trouve chargé de grandes espérances. L'année présente constituera sans doute un temps fort dans le processus d'édification communautaire et précipitera certainement un mouvement qui imprègne fortement la région de longue date.

Les Organisations Non Gouvernementales (ONG) ont toujours joué un rôle de premier plan dans les processus de ce type. L'entretien de la flamme maghrébine passe ainsi également par la multiplication des colloques, des séminaires, des rencontres d'hommes d'affaires, des compétitions sportives et des échanges culturels. Ces Organisations peuvent, doivent, aujourd'hui que l'idéal d'un Maghreb Uni a le vent en poupe, déployer les voiles pour contribuer un tant soit peu à l'éclosion d'une entité politiquement sereine, économiquement saine et culturellement riche.

"Nous sommes tous sur un même bateau". Ici, la métaphore et la réalité qu'elle décrit se rejoignent et offrent une opportunité exceptionnelle pour mener une réflexion approfondie sur les enjeux, les potentiels et les perspectives, pour faire également des suggestions constructives et cultiver les vertus de convivialité favorisant tout effort collectif.

Dans cette optique, trois axes de travail peuvent être distingués, d'autant qu'ils représentent les trois volets autour desquels s'articulent fondamentalement les différents aspects de l'édification du Maghreb.

* L'axe économique : le Maghreb doit relever un certain nombre de défis, aussi bien internes qu'externes, liés à son développement économique et social. Au niveau interne, les besoins d'une population jeune en accroissement rapide, les contraintes du marché intérieur, les enjeux de la recherche-développement et de l'innovation technologique et la nécessité d'optimiser les complémentarités économiques s'imposent dans l'urgence. Au

niveau externe, le Maghreb doit faire face à une compétition féroce et traiter avec des partenaires qui s'intègrent, eux, dans des ensembles de plus en plus homogènes. Le cas de la CEE qui doit constituer un marché unique des 1993 oblige plus particulièrement, parce qu'il s'agit du premier partenaire économique du Maghreb, à des redéploiements, à des réadaptations, voire à des changements profonds de ce côté-ci de la Méditerranée.

L'axe politique et institutionnel : aucun ensemble communautaire n'est possible si font défaut une vision et une volonté politiques qui lui donnent l'impulsion, l'orientent et le guident, à court, moyen et long termes. Il s'agit donc d'interroger cet aspect de la question pour déboucher sur celle de savoir selon quelles modalités, avec quelles structures, en mettant en place quelles institutions, doit s'édifier le Maghreb ?

* L'axe culturel : de l'Atlantique au Golfe de Syrte, une même culture, avec certaines spécificités ici et là, traverse la région. Quelles en sont les caractéristiques et les composantes ? Comment se définit-elle par rapport à son environnement immédiat et lointain, régional et international ? Comment harmoniser les systèmes éducatifs et les potentialiser ? Comment développer la coopération dans ce domaine de manière à en tirer le maximum de profit pour chacun et pour tous.

Ce sont là quelques unes des interrogations cruciales auxquelles le colloque organisé à l'occasion de la Croisière du Maghreb, devra s'adresser.

ARTICULATIONS DES THEMES

I - L'AXE ECONOMIQUE

LES POTENTIELS A

> humain (démographie) : A. CHERKAOUI /

M. BENYAKHLEF

HLIMI / A. BEKKALI / agricole: O. LAHLOU

minier et énergétique T. SQUALLI / M. DOUIEB

industriel: M. BELKHAYAT

communications : M. MOUFID Zakia SQUALLI touristique:

B LES POLITIQUES ECONOMIQUES

> My Zine ZAHIDI / M. l'action de l'Etat :

BELKHAYAT

le rôle du secteur privé : A. BENNANI SMIRES /A.

BELKEZIZ

H. ABOUYOUB / M. GUEDIRA le commerce extérieur :

la politique financière : M. BERRADA / M. DAIRI /

M. BELMANSOUR / A. AMOR /

A. BENAMOUR

C - LA COOPERATION INTRA-MAGHREBINE

- Bilan: My Driss KETTANI

Coopération bilatérale

(joint venture, accords ...): SEDDIQI/BEKKALI

- Perspectives : M. GERMOUNI / AOUAD

- La libre circulation des

marchandises: B. ALLALI

 Le Maghreb et le reste du monde : la CEE, l'Afrique, le

Monde Arabe, notamment: M. SEKKAT / A. GUESSOUS / A.

LAHLOU

II / L'AXE POLITIQUE ET INSTITUTIONNEL

LES SYSTEMES POLITIQUES DES PAYS DU MAGHREB

- Fondements et caracté-

ristiques: Med Najib BA

- Les partis politiques au

Maghreb: N. JAI

- Syndicalisme maghrébin : H. BENNANI

B - LES INSTITUTIONS DU MAGHREB

- Regards sur les expériences autres (Conseil de Coopéra-

tion du Golfe, CEE ...): Représentants d'Organisations

 Regards sur les tentatives antérieures :

La libre circulation des

La noie circulation des

personnes :

- Propositions pour l'avenir : A. BOUTALEB

III / L'AXE CULTUREL

A - CULTURES DU MAGHREB

L'art maghrébin : T. SEDDIKI / M. SERGHOUCHNI/

H. LEMNII / M. KASRI / My A.

M. FILALI / M. BENNOUNA

SQUALLI

L'information (médias) : A. EL KOURAICHI / BENNANI

SMIRES / F. MOHA / B.

LAMRANI

- Education (systèmes

éducatifs): M. BOUZOUBAA/M.

LAKHSASSI / T. BENNANI

B - COOPERATION CULTURELLE

Bilan et perspectives : A. MESLOUT

La libre circulation des

idées: M. A. LAHBABI

METHODOLOGIE

Compte tenu des limites de temps, il n'est pas possible d'obtenir la remise des textes des communications à l'avance. Il convient, néanmoins, de demander un résumé d'une page et de préparer un dossier, à distribuer à tous les participants, comportant un certain nombre de documents utiles et pouvant servir pour alimenter les débats : articles, accords, statistiques, bibliographie, etc...

Les thèmes identifiés devront faire l'objet d'exposés succints de 15 à 20 minutes dans le cadre de trois groupes de travail quotidiens correspondant aux trois axes soulignés et programmés comme suit :

	9h à 12h	10h à 13h	14h à 17h
1er jour	Axe Economique	Axe Culturel	Axe Institutionnel
2me jour	Axe Culturel	Axe Economique	Axe Institutionnel
3me jour	Axe Institutionnel	Axe Culturel	Axe Economique
4me jour	Axe Economique	Axe Institutionnel	Axe Culturel
5me jour	Axe Culturel	Axe Institutionnel	Axe Economique

A côté des travaux en groupes, il convient de prévoir une journée inaugurale à Fès avant le départ, qui sera consacrée :

- aux discours d'ouverture du Président ;
- à la présentation du programme ;
- à quatre exposés introductifs :
 - 1) Remarques préliminaires : D. ALAOUI MDAGHRI
 - 2) Le Maghreb dans l'histoire : A. LAROUI
 - 3) Réflexions sur le Maghreb : A. BOUTALEB
 - 4) Le Maghreb dans le monde : M. JOBERT

Par ailleurs, durant la croisière, chaque jour à 18h une conférence sur un thème général aura lieu. Sujets proposés :

- Le Roman Maghrébin :

T. BENJELLOUN / MEDDEB

- La Musique Andalouse : Dr. FENNICH

- Les Cuisines du Maghreb : A. BARGACH

- L'Architecture maghrébine :

S. MOULINE

- Le Cinéma maghrébin :

N. SAIL

- La ville de Fès :

M. AOUAD

En outre, une bibliothèque et une exposition de livres et de revues sur le Maghreb devront être proposées tout au long de la Croisière. De même, il sera proposé des séances cinématographiques avec des projections de films réalisés par des Maghrébins. Un concours de poésie portant sur le Maghreb pourra également être organisé.

Enfin, un espace de création, dit ESPACE LIBRE MAGHREBIN, sera mis à la disposition de tout participant ou groupe de participants désireux d'organiser une quelconque manifestation culturelle, artistique ou conviviale.

رحلة مغاربية - المغرب العربي افاق 2000

برنامه جلساته العمال

اللجنة الاقتماديــــة

ما لسون الخسدا ل

الاحمصد 26 مصارس : الطاقصاتيا المغاربيــــــ

: الاسعد بنعصمان (تونس) رئيس الجلســة : م . بن عسير لله (الجزائسر) ا لمقسسروا ن عبد الله العلوي الامينسي (المعرب) : "الحجم الدمغرا في للتنمية الاقتمادية 16:45 - 15:00 0 مصطفى بنيخلف (المعرب) المتدخــــلان م. عنــان (الجزائـر) : استرا حـــــة س 17:15 - 16:45 س : " الامكانات القطاعي القطاعي س 19:00 - 17:15 س محمد بلخيساط (المعرب) ا لمتدخلـــون مولای عبد الله العلوي (المنغرب) م العرباوي (الجزائد)

* مالم حمصدي (تونصس)

ملاح الدين الشيباني (تونـــس))

12 magel 1 fag. 23 mm ay 180; en 1 Cing 20 08 of - 1 المعرب العرب من المعرب المعرب من المعرب مدله 20 mag = con pal 20 1921 تكونت سركر مز وجه الجزائر لسل - لسانوس ed the con ell be مسروع السكاء جمعية لاربيرة ليرك النفل الناسف المرابعة معدال المات المرابعة المات المرابعة المرابعة عن المات المربعة عن البات 1/01/02 = 1/04/1/1/00 00 01/18 1/04/00 = = 1/04/01 العامة الأثناج العناعي العنادل العامل عن العامل ال - فدرة مع ملياً المعلى يمكن (2 عمل) ولم المبيت مكن (2 عمل) ولم المبيت مكن (2 عمل) في ملي المبيت مستقبل مستقبل مستقبل ولم المبيا المبيت المبيت مستقبل و مبيت المبيا فدرة المعرب فد على الى كرميل شر معرب ليسر محمد لبالها مد به وكسور دالعار الخرائري ؟. العام الما مراح من بكره شارل العام لنظح هذا في الما ربرمج - Herman Jack of Ding Jack of Lewis - Heart Jack durans المعارب المردود من الله على الخال الما الما المعنع الحالي المعنع الحالي كالمعند المعالم عنى الحالي المعنع الحالي كالمعند المعالم عنى المعارب وي الله عنى التركيب على البيارل التجاري المحدوج العارب المعارب ا

رحلة مغاربية - المغرب العربي أفاق 2000

برنامج جلسات العمال

اللجنة الثعامي

ماً لـون ١ لما مونيــــة

الخميسة 30 مسارس : "الادبسا والغلسسان "

المختصار بن حمينـــا (موريتانيا) رئيس الجلسسة : محمد عدوان (الجزائر) ا لمفسسررا ن سعد ۱ لــــدا ودي (المعرب) س 9:00 - 10:45 : "الابـــداع الادبـي بالمغرب العربــي " ا لمتدخسيان : الطاهـر قيقـه (تونس) محمد عزيسز لحبا بسسي (المغرب) سى 11:15 - 10:45 س : استراحـــــة : "الابداع القني بالمحرب العربيي " 13:00 - 11:15 (ا لمتدخلـــون : م. يالس (ا لجزاشر) زیاد علی عبد اللطيف الريسين (المعرب) (١ لمعرب) احمد الطيب لعلج سى 15:00 - 15:00 "ا لتقاضة واللمسة الطا مسسر فيمسية رئيس الجلسية ("eim) ا لمستقرران (موريتا نيا) المحتارين حمينـــا سعدد السيداودي (ا لمغرب ، منطفسی بن یخلفسسا المتدخسيل (المعرب) : استراحـــــه س 17:15 - 16:45 س س 19:00 - 17:15 س : "الاعلام في المغرب الغربي "

: مرزات بقطاتـــي

محمد ولد محمد

(الجزائسر)

(موریتا نیا)

ليت لي الرفاح المستمر العواج = العل الحما عن المعاري العاربي العاربي العاربي العاربي العاربي العاربي العاربي المعاربي ا - وعن سائے هده الرحانہ الم يعلى -سيعنى على المعبّى والمسؤول الا يعلى a-, 100 13/1) عرف على المعطيات الحجيد الافلىميث ونرسر الطريق المعطيات الحجيد الافلىميث ونرسر الطريق الانجارة عم بمعض اللاهداب الثي مكن ال النظف عمله المحمد الولزجع كشرا الى الور وعتى لا ننظف حرمن العبر الولزجع كشرا الى الور فر يستحسى الم نتحك في العبر الماهم الاهداف الذي عدر ث بنى الرول الاعطاء من الاثراد عنى الموقعير الرب من السابق

سفينة الوحدة مراكش تصل الجامه يذالعظمى

وصلت الى ميناء طرابلس البحرى بعد ظهر امس سغينة

الوحدة/ مراكش/ وذلك ضمن الرحلة البحرية التي تقوم بها بين مدن اقطار المغرب العربي. وتحمل السفينة على متنها الاخ محمد قاياح وزير التجهيز في المغرب الشقيق وعدد كبير من

ابناء الشعب العربي الواحد في اقطار المغرب العربي الخمسة. وقد اقيم بهذه المناسبة

احتفال شعبى كبير بميناء طرابلس البحرى شاركت فيه جماهير المؤتمرات الشعبية الإساسية ببلدية طرابلس وفرقة

الفنون الشعبية / وبراعم واشيال وسواعد الفاتح العظيم. وكان في استقبال المشاركين في الرحلة المغاربية الاخ امين اللجنة الشعبية العامة للاعلام والثقافة وامين اللجنة الشعبية للنفط وامين اللجنة الشعبية لبلدية طرابلس وامين عام

جمعية الدعوة الاسلامية العالمية وسفراء تونس والجزائر والمغرب وموريتانيا ولدى وصول الباخرة ميناء طرابلس البحرى قدمت للمشاركين في الرحلة المغاربية باقات من الزهور تعبيرا عن عمق الاخوة العربية وروابط الدين واللغة التي تربط بين ابناء

الشعب العربي الواحد في اقطار المغرب العربي .

والجدير بالذكر ان الرحلة قد انطلقت من طنجة بالمغرب الشقيق يوم الخميس الموافق 22 من شهر المريخ الحارى زارت خلالها ميناء وهران بالجزائر وميناء تونس

تصوير : كمال صادق

مجمع رياض الفتح وقصر الثقافة . ومعلوم ان باعرة الوحدة المغاربية ستفادر بلادنا عند منتصف الليل في طريقها الى تونس .

وفي الجزائر العاصمة فإن المشاركين قد حظوا باستقبال حار وبحفاوة كبيرة تعكس مدى كرم الجزائري وحتى على المستوى الرسمي، فإن كل التسهيلات قد وفرت لضيوفنا. إذ لم يتعرضوا الى أي اجراء إداري كطلب جواز السفر او وثيقة الهوية . . . بل ان احد المشاركين لم يخف ارتباحه وهو يلاحظ كل الحواجز تزول دفعة واحدة الى درجة تصور فيها انه ينتقل من ولاية الى اخرى داخل بلد واحد .

والحقيقة ، أن مثل هذه المواقف تمكس رغبة بلادنا وحرصها الشديد على اعطاء الوحدة المغاربية مفهومها المميق الذي لا يقتصر على المستوعات الرسمة ، كما يمكن المانها الراسخ بضرورة توسيد الوحدة المغاربية باحتبارها حتمية تاريخية ومطلبا اساسيا لشعوب المغرب العربي .

وقد تمكن المشاركون منا الطلاق الرحلة من عقد عدة اجتماعات ومتاقشات حرة مفتوحة للجميع ، تمكنوا خلالها من ابداء آرائهم ومقترحاتهم وكذا تصوراتهم المرتبطة بتحقيق الوحدة المغاربية وآفاقها . .

هذا ، وذكر السيد محمد القباج رئيس جمعية فاس ـ سايس انه من المقرر ان يتم انشاء رابطة جديدة للمغرب العربي يكون المشاركون في هذه الرحلة نواتها ، وستكون هذه الرابطة او منظمة شعبية تمثل المغرب العربي .

وزهر الدین شروق● تصویر: ك. صادق

كانت الساحة تشير الى الثامنة والتصف صباحا عندما رست سفينة الوحدة المفاربية دمراكش، بميناه مدينة الجزائر ، التي تعد المرحلة الثانية من برنامج الرحلة المقررة عبر خمسة موانىء مفاربية وهي طنجة ، وهران ، الجزائر ، تونس وطرابلس .

marrakech islo

casablanca

وقد كان في استقبال المشاركين في سفيتة الوحدة المفاربية كل من وزير الاحلام والثقافة ، وكاتب الدولة للسياحة ووالي الماصمة بالاضافة الى عدد من مسؤولي ولاية العاصمة وممثلين عن المجلس الشعبي الوطني وكذا سفراء الاقطار الاربعة بالجزائر .

ومما زاد من يهجة الاستقبال هو قيام المجلس الشعبي لمدينة الجزائر باستقدام فرق فولكلورية اصطت الحدث طابعا أخويا .

على اثر ذلك انتقل الوفد الى القاعة الشرقية حيث أدلى بعضهم بيعض التصريحات تناولت الطابع الودي والاخوي للرحلة التي اقتصرت لحد الآن على التعارف على ان يشرح في المحادثات ابتداء من نهار خد وذلك على مستوى اللجان الفرعية الثلاث التي تم تشكيلها خلال المرحلة الاولى من الرحلة (طنجة ـ وهران) ، وهي : لجنة المؤسسات السياسية ، اللجنة الاقتصادية ، لجنة الشؤون التقافية .

هذا وتشير الى ان هذه الرحلة التي ستدوم الى فاية 31 مارس الجاري ، تضم 624 إطارا مفاريا على رأسهم رؤساء وفود الاتحاد المفاريي السادة : عبد العزيز خلاف (الجزائر) ادريس العلوي المدفري (المغرب) سيدي ابراهيم سيدات (موريطانيا) ، خليفة التلفى (ليبيا) وزكريا بن مصطفى (تونس) .

وتجدر الاشارة الى ان المشاركين الذين وصلوا صباح اليوم الى ميناء الماصمة ، سيواصاون برنامج زيارتهم لبلادنا ، بزبارتهم لمدينة تيبازة وسيدي قرح ، على ان تخص فترة بعض الظهر لزيارة